TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte pârti ale Transilvaniei s pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri s/reine pre anu 12 ½ anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 ½ cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 ½ cr. v. a.

Nru 85. ANULU XX.

Sabiiu, in 22 Octomvre (3 Nov.) 1872.

Fundulu regescu.

Este fórte grea sórtea româniloru din Austro-Ungari'a. Este grea si pentru ca, pre lânga referintiele intre natiunile diverse ale tierei, cari pâna se voru regulá, trebuie inca multa framentatura, multa lupta, — noi românii, din nefericire, avemu sa ne mai luptâmu cu unu reu mare, care este viritu in sinulu nostru, in inim'a nóstra si pre care reu, iérasi din nefericire, unu numeru insemnatu de inteliginti, câci poporulu e nevinovatu in afaceri de aceste, nici nu voiesce sa-lu recunósca, necum sa-lu incungiure, bá se afla unii din c o r i f e i i inteligintiei, cari-'lu nutrescu sistematicu spre derapanarea româniloru.*)

Nu voimu astadi sa ne ocupâmu de acestu reu. Vomu suprimá si astadi inca durerile nóstre in privinti'a acést'a si ne vomu indreptá privirea in alta parte si adeca la românii, cari locuiescu pre fundulu regiu.

Aici avemu pre o aria carea se estinde cu putiena intrerupere (districtulu Fagarasiului si pârti din comitatele Albei) mai dela riulu Streiului pâna in Secuime, dela Carpati pâna in Ternavea-mica, lânga carea e de a se adauge si insul'a bistritiana din nordulu Transivaniei, o populatiune carea trece cifr'a de 300,000 sufiete. Dintre acestea dupa numeratiunea cea mai nóua 135.000 suntu sasi si aprópe la 200 mii suntu români, lânga cari mai suntu de a se adauge inca unu numeru neinsemnatu de magiari si alte fragmente de alte nationalitâti.

Natur'a a datu Transilvaniei preste totu si frumseti si bogatii naturale destule, potemu insa sa dicemu ca partea acést'a din cestiune este cea mai frumósa si totu odata cea mai bogata. Riurile curate cá cristalulu i brasdéza crucisiu si curmedisiu siesurile cele fruptif re, délurile si muntii i suntu imbracati de paduri si de poieni potrivite pentru fenatie si pasiune si ce e mai multu, muntii deschidu mai multe porti câtra siesurile Dunarei, unde vaporulu misca comerciulu mai tare decâtu intre délurile nóstre, si ofera mâniloru ce prisosescu agriculturei cea mai buna ocasiune de a-si tramite productele manufacturi in comerciulu celu miscatu de drumurile de feru si de vapórele dunarene spre orientulu Europei.

Pâna acum inse teritoriulu descrisu nu satisface nici bunetâtiei fondului seu, nici pusetiunei sele din apropiarea siesuriloru Dunarei.

Noi ne-amu dedatu a adscrie impregiurarea acést'a fórte pre scurtu, dara si fórte intunecatu, tempuriloru vitrege. Tempurile vitrege inse, séu in parte vitregitatea loru, au trecutu, noi vedemu ca in vecinatatea nóstra, in Romani'a, unde acea vitregitate domnesce inca, pentru ca tiér'a acést'a e trasa de siepte poteri in siepte directiuni si zapacita pâna la ametiéla, ca ea totusi prosperéza, ea are cetâti mai multe si mai mari cá Transilvani'a nóstra, ceea ce se umbresce subt unu sceptru tare de vre-o dóue sute de ani, si, incâtu privesce fundulu regiu, se „adapa de cultur'a germana“ de vre-o siepte sute de ani. Aici in Tranni'a aru trebuí sa fia flórea floriloru din statulu austro-ungurescu. Si cu tóte aceste nu este asiá.

Suntu vre-o câte-va cetâti pre cari ni le-a spalatu si infrumsetiatu câtu s'a potutu strainii de pre tempulu absolutismului, si care dela sine si prin sine se paru a nu puté face nimic'a, pentru ca nu le insufletiesce spiritulu de intreprindere. Unic'a cetate, Brasiovulu, care face comerciulu celu mai insemnatu din tóta tiér'a, face treburile cele bune si are de a-si multiamí renumele, românilor, armeniloru si jidoviloru, ce invertescu comerciulu celu mare cu orientulu.

*) Vedi si coresp. „De pre rîp'a drépta a Mure-siului“ din nr. trecutu. Red.

Asupr'a intregu teritoriului acestui'a liberu si destinatu din seculi de a fi liberu planéza si astadi unu aeru amurtitoriu, n'audi de ací decâtu vaierâri, si nu vedi decâtu pedeci la totu pasulu in tóte si intru tóte.

Libertate din vechime, „elemente de cultura“ din vechime, situatiune buna, pamentu bunu si totusi sa avemu ocasiune a ne plânge ca este amurtiéla, ca nu se face nimic'a spre a puté prosperá!

Pentru cá sa ne potemu orientá in acestu labirintu de lucruri trebuie sa aruncâmu o privire asupr'a trecutului si sa ne facemu o icóna fidela despre cele ce s'au petrecutu in trecutu, de ací vomu puté desnodá nodulu celu gordicu si vomu aflá naturale situatiunea din diu'a de astadi.

Sasii de cându s'au asiediatu in Transilvani'a, in locu de a fi elementu de cultura, au fostu unu elementu, carele s'au nisuitu in tóte modurile de a inchide tóta bunatatea din pregiurulu loru in ladile sele. Ei prin diplom'a cea dintâiu ce sustienu a o fi primitu dela regele Andreu II alu Ungariei capeta dreptu de a se folosí de câmpurile, de padurile si de apele româniloru dimpreuna cu acesti'a, dara o nisuintia tenace si persecutata in decursulu mai multoru seculi tinde a eschide pre români dela comproprietate si a dechiará teritoriulu intregu, pre unde suntu ei respânditi, de proprietate eschisiva a loru.

Introducerea feudalismului in tiéra a datu ocasiunea bine-venita spre a se ajunge acestu scopu. Dela vestit'a uniune a celoru trei natiuni incóce nu eschidu pre români numai dela comproprietatea averiloru comunali, cí se nisuiescu a-i eschide si din proprietâtile particularie, mai multu, inteleginti'a si industri'a o apasa la unu privilegiu numai pentru sasi, dela carea românii se eschidu cu severitate prin legi si suntu faptice eschisi in parte si astadi, in jumetatea a dóu'a a secului alu XIX!

Libertatea asiá dara a fostu falsa precum si elementulu de cultura a fostu falsu, câci ea n'a fostu unu bunu comunu pentru locuitorii acestui tienutu, cí ea a fostu obedi si ferecaturi pentru cea mai mare parte de locuitori.

Totulu a fostu croitu dara pentru stagnare, din causa ca domnii privilegieloru s'au indestulitu cu grasimea ce li-au adusu aceste, cei-lalti, adeca românii, nu au potutu face nimic'a, fiindu-le acum prin lege si prin sicane de totu feliulu inchisa calea la ori si ce meseria, la ori-ce intreprindere comerciale; românii in interesulu societâtiei omenesci, despretiuindu absurditatea sustienuta in contr'a naturei fundului regescu, se diceau greci, câci numai asiá erá permisu cá sa faca comerciulu, la care sasii documentara ca au putiena aplecare.

Pecatele trecutului si chiaru si ale presentului au inceputu a se resbuná asupr'a fundului regescu, bá asupr'a tierei. Angustitatea sasonica au trasu tempu indelungatu muri chinezesci pentru fundulu regescu, dara si pentru tiér'a intréga, pentru tiér'a, carea déca nu avé in senulu seu directiunea acést'a egoistica se miscá mai liberu, 'si aflá mai curendu indigitatiunea naturale, cá Transilvani'a sa devina unu depositu de manufapturi pentru orientu si astadi sa incépa a desvoltá o viétia comerciale, carea sa nu aiba sótia in Europ'a.

Sasii n'au facutu si nu au lasatu pre altii sa faca, si asiá astadi avemu tristulu aspectu, ca afara de impregiurarea ca tiér'a nu are nici o industria mai remarcabile, cu carea sa atraga interesulu altoru trebi si sa aduca ce-va viétia in tiéra, productele crude ale româniloru de pre marginea de média-dî a tierei caletorescu pre pretiuri bagatale afara din tiéra, cá sa vina inapoi si sa platimu totu noi pentru ele indiecitu, cându ni vinu cá manufapturi, si de alta parte cá tiér'a nóstra sa nu aiba nimic'a de esportatu in nici o parte.

Si acum cându suferimu dejá cu totii in urm'a rataciriloru din trecutu, cându aru fi cá locuitorimea tienutului acestui'a intréga, sa caute cum sa indrepteze gresielele de mai inainte cându aru fi, cá cu midilócele ce suntu disponibile sa facemu institute, in cari sa póta invetiá generatiunile viitóre cum trebuie apretiuita tiér'a acést'a si pusetiunea ei, si altele cá aceste, sasii 'si batu capulu, cá pre alte câi mai modernisate, sa tiena in locu rót'a tempului si dupa potintia sa revóce stâri esceptiunale favoritóre pentru densii si pentru cei-lalti locuitori nefavoritórie, sa dechiare averea comuna a locuitoriloru din fundulu regescu de proprietate a loru eschisiva.

Aici inse, ne apropiâmu sa pasimu pre altu terenu, despre care vomu revení a vorbí cu alta ocasiune.

Românii inse, cari au sciutu invinge greutâtilu a siepte seculi, cari au sciutu sa se lupte pentru aperarea patriei si au sciutu sa se lupte pentru de ai dá acestei'a si ai sustiené arterie de viétia, déca se vedu de nou amenintiati a fi neliberi pre pamentulu liberu, si in midiloculu elementeloru de cultura eschisi dela acést'a, aru trebuí sa nu stea indiferenti la cele ce se planuescu asupra-le. Ei aru trebuí sa arate regimului ca particularismulu a ruinatu tiér'a si pâna acum si acel'a continuandu-se aru duce-o la perire. Ei aru trebuí de alta parte, cá comerciulu cu producte crude sa-lu folosésca spre a puté trece in celu cu manufacturi, carele da unu sboru mai viu tuturoru intreprinderiloru. Prin viosi'a acést'a aru alungá posomorél'a de deasupr'a tierei, carea amenintia a face din orasiele si satele nóstre nisce morminte spoite, in cari nu e spiritu de viétia.

Deci devis'a *sa fia meserii si iéra meserii si* aceste spriginite de asociâri, inlesnitórie de intreprinderi mici si mari, dupa cum va cere trebuinti'a.

Sabiiu 21 Octobre.

Din Pest'a a venitu scirea ca pentru accperirea deficitului ce a crescutu de *trei ani* incóce, pâna la 84 milióne sa se faca unu *imprumutu* de 100 milióne si ca in privinti'a acést'a ministrulu de finance a si inceputu negociâri cu dóue consórtie. Imprumutulu sa vina in piatia in dóue renduri, odata 60 si apoi 40 milióne. Imprumutulu de 60 mil. sa fia unu imprumutu de rente cu 5 prct. si sa se emita cu 75 prct. inse asiá incâtu regimulu sa capete jumetate din dobând'a ce va câstiga-o consortiulu preste 76 prct. Imprumutulu aru fi sa se platésca in trei rate si adeca cea dintâiu in 15 Novembre cu 20 mil. nominalu, a dóu'a la finea lui Decembre si a trei'a la finea lui Februariu a. v. Imprumutulu de 40 milióne sa se emita in hârthíe de premii pre lânga unu cursu de 93 pct. avendu regimulu dreptu de a dispune pâna la finea lui Iuniu a. v. asupr'a emiterei. — Cametele si amortisatiunea se platesce cu bancnote.

„Pester Lloyd“ inse afla din isvoru siguru ca afacerea imprumutului preste totu si in detaiu este nefundata si neadeverata.

„Pesti Naplo“ spune ca in Neoplant'a partisanii lui Miletici, intre carii se afla si unii magistrati de ai cetâtiei, au spartu capulu unui amploiatu de politia anume V u c o t i c i.

Deputetiunea regnicolara croata, respective comisiunile ei s'a consultatu *in siedinti'a* ei cea din urma asupr'a referintiei *guvernului* croatu fatia cu ministeriulu ungurescu, *mai departe* asupr'a intrebârei déca pentru *representarea* Croatiei in parlamentulu ungurescu *suntu* a se introduce alegeri directe. Afacerile financiali voru ajunge in dilele cele mai de aprópe la desbatere.

Press'a opusetiunale reinnoiesce continuu faimele despre schimbarea ministeriulu cisleitanu. Faimele aceste se aducu apoi in legatura cu altele cari se deducu din cercurile cele mai inalte, asiá cea despre archiducele Albrecht ca aru fi disu imperatului ca e tempulu supremu de a impacá odata natiunalitâtile. Sî déca nu voru fi adeverate aceste faime, ele caracteriséze situatiunea.

In Prussi'a partid'a conservativa din cas'a de susu a dietei prussiane lépeda tóte propunerile privitóre la organisarea districtuale. Bismarck este la Varzin sî asiá domnii au curagiulu intregu de a face opusetiune. Suntu multe opiniuni cari dau cu socotél'a ca curagiulu ce-lu desvólta astadi cas'a de susu va sa-i costea esistinti'a, stergându-o din corpurile legiuitóre séu celu putienu manendu pre membrii ei presenti a casa.

Camerile r o m â n e suntu convocate prin decretu domnescu pre 15 Novembre a. c.

Despre nóuele alegeri dela 20 Octobre intr'unele din departamentele francese, „Gazeta narodova“ se esprima astu-feliu:

„Le journal des Dèbats“ aru vrea se stabilésca definitivu regul'a de conduita pre care dejá a dat'o republicaniloru pentru viitórele alegeri. „Nici monarchisti curati, nici radicali, a disu acea fóia, sî acum repeta cu staruintia: nici radicali, nici regalisti, iéta cuventulu de ordine!“ Acést'a póte fi in adeveru unu cuventu de *ordine*, o tactica inse nu e o *regula*, o *masima* politica.

Amicii republicei nu mai potu votá nici pentru monarchisti adeverati, nici pentru monarchisti mascati sî rusinosi, cí trebuie sa voteze pentru republicani: regul'a e fórte simpla. Radicalismului a-i opune monarchi'a, cá doi termeni estremi, dintre cari nu se póte primí nici unulu nici altulu, e o lipsa de alegere sî, déca nu ne insielâmu, o lipsa de justitia. Cei doi termini opusi sî neconciliabili suntu monarchia sî republica: intre densele trebuie sa se alége. Intre monarchia sî republica e unu abisu: nu suntu sî nu trebuie sa se véda decâtu óre-cari nuantie intre diferitele partite ale republicei. Astu-feliu ne pare ce-va naturale, cá candidatii sa fia deosebiti in diferitele locuri unde se facu alegeri. Deputatii *din nordu* potu diferí destulu de multu de cei *din médiadí*, cei dela estu potu diferí de cei dela vestu: nu vedemu in acést'a nici unu conveniente, numai toti sa fia d'o potriva decisi a fondá republic'a.

Déca acum vomu fi intrebati dupa ce semnu vomu cunósce pre adeveratii amici ai republicei, vomu spune ca semnulu celu mai espresivu alu sinceritâtiei sî alu lealitâtiei, in momentulu actuale e vointi'a bine caracterisata de a fondá republic'a cu ajutoriulu unei alte camere in celu mai scurtu termenu. Semnele opiniunei publice variéza dupa impregiurâri, inse pentru momentu semnulu celu mai putienu indoiosu alu republicanismului este acest'a: vointi'a de a constituí republic'a fâra intârdiare zadarnica, cu ajutoriulu unei camere alese in acésta intentiune de sufragiulu universale.

Dorimu stabilirea formale a unei republice, in celu mai scurtu termenu, nu din nerabdare, cí mai multu cá sa punemu capetu unoru discussiuni desgustatóre, cari s'au inceputu in privinti'a sinceritâtiei mai mari séu mai mici a partiteloru. Vremu cá cutare séu cutare omu sa fia sinceru séu nu, vertuosu séu nu, fâra periclu pentru statu. Vremu cá republic'a sa fia intemeiata mai multu pre institutiuni de câtu pre bun'a-credintia a grupeloru parlamentare. Sî ceremu, sî nu vomu incetá de a cere constituirea republicei cu ajutoriulu altei camere, pentru ca e preste potintia cá sufragiulu universale sa-si pue vr'odata increderea intr'o republica care aru portá semnatur'a centrului dreptu, compromisu, usatu sî desonoratu, politicesce vorbindu, in atâtea intrige sî in atâtea manopere monarchice.

Politic'a cabineteloru din Vien'a sî Berlinu.

Lumin'a se respandesce din ce in ce mai multu asupr'a intrevederei celoru trei suverani, sî suntemu in stare sa ne completâmu informatiunile interióre despre acestu evenimentu. Cabinetele din Vien'a sî Berlinu, dupa ce-'si precisera, strinsera sî-'si confirmara alianti'a, prin negotiârile loru, cauta acum in afara, fia-care in sfer'a sea, sa dea unirei dintre densele o identitate de vederi sî de tendintie. Dejá amu facutu cunoscutu ca politic'a loru, tindiendu la indoitulu scopu de a mantiené pacea sî starea lucruriloru actuale, nu amintesce intru nimic'a sânt'a aliantia de alta data. Acele dóue poteri nu voiescu sa se amestece in afacerile interióre ale celoru-lalte state ci lasa pretutindeni guverneloru sî popóreloru libertatea nemarginita de a se regulá intre ele cum voru intielege; scopulu loru comunu tinde a aperá de ori-ce atingere statu-quo alu politicei actuale, astfeliu precum se afla definitu de vechiile sî nóuele tratate, sî a se intarí mai dinainte contr'a ori-cârei interveniri, ori-cârei perturbatiuni ce aru poté veni din afara.

Acordulu intre cele dóue poteri, cu vederile sî precautiunile sele, se rapórta cu preferintia la orientu; câci, dupa ultimulu resbelu, orientulu a devenitu chei'a boltei ecuilibrului generale. Mai multe simptome atesta ca, la Berlinu cá sî la Vien'a s'a recunoscutu fórte bine sî s'a distinsu acésta varietate in inlantiuirea evenimenteloru ce de curendu se intemplara pre contininte.

Prussi'a, cá semnu de estrema importantia ce da intarirei guvernului sultanului, luá, dela intrevederea din Berlinu, o nóua positiune diplomatica la Constantinopole, sî comitele Andrássy facù la Pest'a, inaintea adunârei delegatiloru, o manifestatiune parlamentara din cele mai accentuate in sensulu acestei nóue politice. Acestu ministru declara ca Austro-Ungari'a, neavendu nici o tendintia de marire sî de cucerire, nu aspira decâtu sa traiésca in pace cu tóta lumea; „dara, adauga densulu, pentru cá acésta pace sa fia respectata de altulu, trebuie sa se dica in strainatate ca guvernulu imperatului póte fi totu atâtu de bine unu inamicu periculosu cá sî unu bunu vecinu.“ Gravitatea acestui limbagiu nu va scapá nimenui din vedere; câci inlatura ori-ce indointia.

Turci'a formeza unu elementu esentiale alu ecuilibrului generale. Primirea sea in concertulu europénu, consacrata de congresulu dela Parisu, face onóre diplomatiei contempurane, câci probéza atâtu inteligenti'a calculeloru sele politice câtu sî progresulu ce a facutu in occidentu toleranti'a religiósa. In adeveru, o politica desinteresata, desbracata de tóte preventiunile vechi in contr'a lumei musulmane sî a islamismului, va fi de ací inainte singurulu midilocu de a combate cu eficacitate tendintiele amenintiâtóre ale unei politice separatiste, care-'si acopere planurile de desmembrare a imperiului otomanu subt masc'a unui falsu fanatismu religiosu sî a unei false civilisatiuni. Vechi'a politica orientale de cinci se lamentá totu-déun'a fâra folosu de conditiunea a siése milióne de turci, fâra a se marturí adeveratulu fondu alu lucruriloru, adeca, ca pre acestu pamentu cuceritorii pretiuescu multu mai multu cá cuceritii. Turcii au valórea sî energi'a morale, pre cându supusii loru, crestinii suntu departe de a se poté guverná insasi, sî cu mai mare cuventu de a poté guverná minoritatea musulmana.

Dela finele restauratiunei pâna la caderea celui de alu doilea imperiu, politic'a celoru dóue poteri maritime luá unu drumu gresitu in oriente. Acésta politica oferí lumei intr'unu modu constante spectaculu incosecintieloru sî incoerintieloru prin carenervá 'si distrugea chiaru oper'a la care erá chiae mata sî pre care se silea s'o implinésca. Cabinetelu din Parisu sî Londonu mergeau totu-déun'a chiaru in contr'a problemei ce se invoiéu sa deslege, punendu-se pre d'o parte cá santinela la pórt'a imperiului otomanu spre a-i veghiá integritatea, sî pre de alt'a, imbucatatiendu séu lasându sa se imbucatatiésca chiaru acea integritate, mai intâiu prin emanciparea Greciei sî in urma prin actiunea unei propagande active sî a unui spiritu ascunsu de resvretire. Neincetatu incuragiata, celu putienu indirectu, de aceste cabinete, acésta propaganda, sprijinindu-se cându pre principiulu de reforma, cându pre principiulu religiosu, provocá continuu reclamatiunile europene, scuduiá autoritatea sî independinti'a sultanului sî turburá pacea interióre a rasei domnitóre. Ce e mai intristatoriu decâtu a vedé guverne mari urmarindu unu scopu prin nisce midilóce pucinu intielepte séu pre deplinu false!

Dupa caderea celui de alu doilea imperiu francese, sî mai cu séma dupa sfasiarea vechiului tratatu dela Parisu, — un'a din consecintiele acestui mare desastru, — séu ca unu nou contr'a-pondu luá in oriente loculu ocupatu de alu celoru dóue poteri maritime, care disparuse, séu ca imperiulu otomanu devenea o Polonia musulmana, care aru fi fostu pentru Europ'a civilisata o sorginte de imense desordine, in acel'a-si tempu cându s'aru fi datu ecilibrului generale ultim'a lovitura.

Acestu contr'a-pondu, in opiniunea ómeniloru de statu dela Vien'a sî Berlinu, s'aru gasí astadi cu totulu in intielegerea intima a celoru dóue cabinete, cari voru inlaturá gresielele de alta-data ale Franciei sî Angliei, nu voru lucrá spre a nemultiamí sî revoltá supussii sultanului sî nu voru voí sa aiba de clienti pre crescinii inamici turciloru: din contra, 'si propunu sa sustiena sinceru caus'a Portiei, de atât'a tempu reu aperata séu parasita. Fâra indoéla, déca alianti'a le va fi durabile, concursulu le va fi multu mai eficace cá alu celoru dóue poteri maritime, cari, arare-ori unite in interese sî in calea ce urmau, difereau in Oriente chiaru in perspectivele cele mai departate, sî prin positiunea loru geografica, — spre dovada resbelulu Crimei, — erau putienu apte d'a esersá, la trebuintia, asupr'a inamiciloru Turciei, vr'o pressiune morale imediata sî suficiente.

Tóte acestea s'au schimbatu astadi. De secuu, dupa revisiunea tratatului dela Parisu, periculu pentru Pórta va poté fi mai mare din partea despre mare decâtu din cea de pre uscatu; dara sa presupunemu, ca o impossibilitate, unu nou resbelu intre Turci'a sî Russi'a nu mai incape indoiéla ca o poternica invasiune din partea celoru dóue poteri in Poloni'a sî in provinciele baltice ale Russiei va fi mai eficace in ajutoriulu Portiei decâtu flotele intrunite de alta data ale Franciei sî Angliei.

In occidinte cele dóue cabinete au alesu peninsul'a italiana cá centrulu unei actiuni eventuale. Politic'a loru, in acésta parte a Europei, tinde a mantiené unitatea monarchica a Italiei contr'a intórcerei poterei temporale a papalitâtiei. In fine, in ceea ce privesce guvernulu interióre alu stateloru respective, aceste dóue poteri si-au reservatu, fia-care in partea sea, o deplina libertate de actiune. Cu tóte acestea ce insiéla multu acei'a cari credu ca esista o insemnata deosebire de opiniune intre ele in privinti'a Vaticanului sî cestiunei religióse. Politic'a celoru dóue guverne in acésta cestiune se deosebesce mai multu in forma decâtu in fondu. Solidaritatea loru se va vedé indata dupa vacanti'a Sântului-Sceaunu.

Dara inca odata, séu ca noi ne insielâmu fórte multu, séu ca de asta-data teatrulu viitoriu alu mareloru evenemente nu va fi Occidentele, cí Orientele continentelui. Unu motivu mai multu, dupa noi, cá Franci'a sa nu se espuna la sórtea vijeliei ce aru poté isbucní intr'o dí. Franci'a n'are nici unu amestecu cu politic'a de Trei, care va conduce, póte, la unu resbelu intre densele. Dupa noi, trebuie sa se tiena departe de relatiunile loru, precum sî de ori-ce combinatiune isolota cu un'a séu cu alt'a. Franci'a, din fericire, e inca destulu de poternica spre a se aperá, sî déca sta in pace acasa la dens'a, fiindu-ca interesulu maiore alu viitoriului i-o comanda astadi imperiosu, n'are absolutu a se teme de unu atacu din afara. Suntu unele spirite intre noi cari credu ca Prussi'a, odata platita, ne va cautá vr'o cérta de némtiu cá sa reincépa lupt'a cu noi. Privimu fâra téma acésta eventualitate, dara n'o credemu. Marii actori dela Berlinu suntu cu o mia de leghe departe de unu asemenea gându, scopurile loru suntu in alta parte: viitoriulu se va insarcinâ s'o probeze. „Memorial diplomatique.“

Romani'a fatia cu schimbarea veziriloru.

„Trom. Carp.“ in nr. dela 15 Octobre aduce unu articlu insemnatu fatia cu schimbarea amintita de mai multe ori sî de noi. Lu reproducemu aici in tóta estensiunea:

„Au venitu brodite tocmai la tempu dóue lucruri, de mare importantia sî unulu sî altulu, cá sa distreze spiritele din directiunea loru contr'a guvernului actuale, pentru sfasierea legei drumuriloru de feru in plin'a ei vigóre; pentru inicuitâtile comise de câtra administratiunea monopolului tutunului in complicitate cu guvernulu; pentru neimplinirea arenduloru mosiieloru statului de pre la arendasi, deputati sî senatori, séu de pre la afiliati cu acesti'a, spre castigarea voturiloru loru de sustienere in vinele capitali ale acestui guvernu.

Pre cându spiritele tóte erau dispuse, cum nu póte fi mai reu, — contr'a guvernului actuale, cu procesele de presa, spre amutirea tuturoru organeloru publice — eata dóue eveneminte mari, unulu politicu sî altulu nationale, cari vinu sa atraga privirile tuturoru spre densele, sî sa faca a se mai amená cris'a ministeriala.

Evenimentulu politicu este amestecaturile tridintelui germanu pre Bosphoru de câtra Tritonii pusi de cancelariulu Germaniei in giurulu Sultanului cá sa faca acést'a; iéra evenimentulu nationale este concentrarea trupeloru, manevrele loru sî discursulu imbarbatitoriu sî de animare alu domnitoriului.

Sa lasâmu guvernulu sî ale guvernului pentru unu momentu ací, precum sî ale armatei, cá sa dâmu mai intâiu óre-cari desluciri lectoriloru nostri despre evenimentulu celu mare, evenimentulu politicu, despre care vorbirâmu, care putea sa fia funestu nóue sî pre care l'a imbrancitu Franci'a sî Angli'a unite.

Pre cându manoperele cancelariului Germaniei aducea viziru pre Midhat-pasi'a, jurnalele europene constatau din tóte pârtile ca guvernulu Portiei este cu totulu in apele germane, sî ca Bismarck acum dirige sî afacerile Portiei. Ca guvernulu lui Midhat-pasi'a erá pusu de Bismarck-Andrássy, n'au mai fostu indoiéla pentru nimenea.

Amu mai spusu lectoriloru nostri parerea nóstra, ca art. I, din tractatulu tacitu alu celoru trei monarchi ai Nordului, la Berlinu, trebuie sa fia deslegarea cestiunei orientului, pâna cându Franci'a sî Angli'a nu voru poté sa se misce dela densele de acasa.

Midhat-pasi'a dara a fostu insarcinatu de câtra cei ce l'au pusu viziru sa radice sangiacu-sierifulu intr'o mâna sî iataganulu in alt'a, sî sa amenintie, cu sabia sî topuzu, pre toti acei'a cari, prin sângele loru sî prin ajutoriulu Europei occidentali, au esîtu de multu din acelu regimu.

Midhat-pasi'a, — calcandu pre interesele Bulgariloru, escitandu pre montenegrini, insultandu pre junele principe alu Serbiei, — cârui'a i aretá piramidele de capetieni albite de pre câmpi'a Cosiovei, — trece Dunarea cu scrisori insultatóre câtra Domnitoriulu româniloru, principele Carolu de Hohenzollern Sigmaringen, negându Romaniei sî chiaru cele dobandite prin regulamentulu organicu, revindecându tractatele Portiei cu poterile europene sî capitulatiunile din statele barbaresci in statulu europénu alu româniloru, recunoscutu astfeliu in tractatulu dela Parisu, proclamatu cu deplinatate autonomu prin statutulu din 2 Maiu, recunoscutu de câtra Pórta sî de câtra poterile garante ; sî unde justiti'a se da cu codicii Franciei.

Midhat-pasi'a facea aceştea tóte, precum se vede, dupa o programa trasa de câtra acei'a ce l'au pusu viziru, remanendu asupr'a maresialului diplomatiei europene, d. de Bismarck, sa faca cele-lalte ; sa atîtie pre principii ultragiati, sa esciteze popórele insultate sî amenintiate in interesele loru, preparându astfeliu materi'a combustibila de o parte sî inflamabila de ceea-lalta, sî in asiá apropiere incâtu, la momentulu prehotaritu, cu o singura schinteia, sa se faca esplosiunea.

Astfeliu este invederatu, ca se ticloise lucrulu. Betrân'a Albiona inse sî viclénulu ministru alu lui Ludovicu-Philipu, au intielesu pre cancelariu dela cele dintâiu articulâri ale automatului osmanliu, sî prin clasicalu nationalistu ministru bonapartistu alu lui 10 Maiu, d. de Vogué, au dejucatu fórte lesne tóte manoperele diplomatului germanu.

Majestatea Sea Sultanulu intielegendu cursele ce i se intindu, a destituitu pre vizirulu cancelariului sî a rechiamatu pre vizirulu Mahmud cu simpathiele franco-anglese, cari simpathii au fostu totudéun'a france, leali in interesele cele adeverate ale Portiei.

Satisfactiunea fiindu data complectu Romaniei sî Serbiei, nu mai este nici umbra de pretestu cá sa-si mai alerge frasele jurnalele române contr'a Majestâtiei Sele Sultanului, bunulu nostru Suzeranu, sî rugâmu pre cei dela „Pressa“ sa ne slabésca cu independinti'a sî regatulu Bismarkianu, câci noi nu vomu cugetá, la cea mai mica schimbare a situatiunei nóstre politice, pâna cându Franci'a, republicana séu imperiala, nu va vení la culminea ei sî nu-si va primí presiedinti'a in afacerile europene. Nu voru isbutí advocatii lui Bismarck dela „Press'a“ sa ne faca sa avemu incredere in bunele intentiuni pentru noi ale dloru Bismarck sî Andrássy cari ne-au saracitu statulu pre câi economice, cum sa fimu numai buni de ingenunchiatu pre câile politice.

Avemu destule de facutu : lupte contr'a loviturilor economice ale Austriei sî ale Prussiei, sî organisare de armare intinsa, instruita, disciplinata sî bine ecuipata, spre a avea valórea nóstra interseca, cându interesele civilisatiunei ne voru chiamá sa ne punemu in linii cu marii aperatori ai ei.

Suntemu sî remanemu statu latinu, autonomu, cu administratiune sî legiferare independinta, semisuverana, sub suzeranitatea Portiei, urmandu a-i plati pesi-hesiulu legiuitu din vechime, pentru cá sa ne dea ascultare sî sa ne potemu intielege, precum o deslusiesce tractatulu din Parisu, la casuri de intemplare de incalcâri ce s'aru face teritoriului nostru, adeca cându va vení vre-o potere asupr'a nóstra, cârei'a sa nu potemu dá singuri peptu, sî cându ne vomu reclamá fruntariele nóstre cele legitime, calcate de câtra vecinii nostri. Acést'a este situatiunea nóstra politica, sî sa ne dea pace ingeniosulu cancelariu cu care nu avemu, sî nici ca voimu sa avemu, nici o afacere.

Rugâmu pre luminatulu guvernu actuale alu Majestâtiei Sele Sultanului, sa ne respunda cu aceeasi lealitate in manifestatiunile nóstre de devotamentu, sî sa nu mai dea prilegiu de ura, care ura, va fi fatala, sî nóue sî Portiei.

Jurnalele ce primirâmu in urma din Constantinopole, ne adusera scirea ca nu Mahmud-pasi'a a inlocuitu pre Midhat-pasi'a la viziriatu, ci Mehemed Ruchdi-pasi'a.

Cu tóte acestea „Levant-Herald“ asicura, ca intre Mehemed-Ruchdi-pasi'a sî intre Mahmud-pasi'a, nu esista nici o divergintia in tendintiele politice. „Levant-Times“ merge sî mai departe ; elu certifica ca evenementulu la viziriatu alu lui Mehemed-Ruchdi-pasi'a, nu este decâtu pentru unu scurtu provisoriatu, pâna la possibilitatea inlocuirei acestui'a chiaru sî cu Mahmud-pasi'a. Resulta dara, ca fia Mahmud fia Mehemed, adeverulu este ca politic'a occidentala a triumfatu asupr'a politicei prusso-austriace cu alungarea dela viziriatu a lui Midhat-pasi'a ; adeverulu mai este inca ca visit'a unui principe prussianu la Constantinopole, a scosu unu viziru sî a pusu in locui pre altulu care convenea Germaniei, sî visit'a unui principe russu la Constantinopole, a scosu pre vizirulu nemtitu sî a pusu pre altulu care convine astadi sî politicei occidentali sî politicei russesci, din causa ca tocsinulu n'a sunatu inca, se vede, pentru impartirea orientului.

Credemu caderea lui Midhat-pasi'a sî radicarea lui Mehemed-Ruchdi, cea dintâiu neajungere a politicei asupritóre a principelui de Bissmarck ; sî dela cine ii vine lovitur'a ? dela marele duce alu Russiei, imediatu dupa imbratisiarea ce si-au facutu sî dupa sarutarea fratiésca ce si-au datu, tustrei imperatii, la decanulu imperatiloru a casa, la celu mai betrânu, la celu mai poternicu.

Cu acésta impregiurare noi nu mai potemu dice alta, decâtu ca, felicitandune pre noi insine, felicitâmu pre inalt'a Pórta ca a potutu sa rumpa cu politic'a Germaniei care o punea in vrajba cu toti aliatii sei cei mai sinceri.

Dara guvernulu grecescu ce mai dice acum ? Tare se ingâmfé, la spatele politicei dlui de Bismarck, cându vrea sa arete ca elu face tóte amestecaturile in Romani'a.

Mai cere acum restabilirea vice-consulului seu in Brâil'a ? Mai cere aplicarea capitulatiuniloru sî câte mai cerea pâna mai alalta-ieri ?

Poftésca sa faca cu unu viziru cá Mehemed-Ruchdi ceea ce faceau cu Midhat.

Mehemed-Ruchdi-pasi'a, in versta de 62 de ani, nu este nou la audiulu celoru ce s'au ocupatu cu ale politicei.

Mehemed-Ruchdi-pasi'a cunoscutu prin agerimea intelegintiei sele, precum sî prin numerósele sele lucrâri literarie in limb'a turcésca, sî prin traductiuni din limb'a francesa in cea turcésca, a fostu apretiuitu fórte de marele Sultanu Mahmud. La 1853, a fostu ministru de resbelu candu a combatutu cu energia pretentiunile principelui Mencicoff.

Indata dupa declaratiunea de resbelu din 1854, a cedatu postulu seu lui Riza-pasi'a, sî fù numitu comandantu alu gardei imperiali. La 2 Iuniu 1855, fù din nou numitu ministru de resbelu unde a statu pâna la mórtea lui Aali-pasi'a pre care l'a succedatu cá mare veziru.

Déca „Courrier de France“, care se crede bine informatu in tóte, a sciutu ce spune cându ne arata ca planulu vezirului Midhat erá sa confunde armatele, româna sî serba, in armat'a otomana, negresitu ca ací erá unu visu dupa care trebuia sa vina o fórte trista desceptare.

Potu fi casuri cându armat'a româna sa se alieze cu armat'a turcésca, conformu chiaru tractatului din Parisu, dara cu politic'a ce inaugurá fostulu veziru, erá de natura óre sa se póta crede un'a cá acést'a ? Armat'a româna este naturalmente aliat'a armatei turcesci, ori de câte ori vezirulu Inaltei Porti se va inspirá din politic'a occidendala a Franciei sî Angliterei, sî atunci cându aru face Turci'a unu resbelu asupritoriloru nostri, ceea ce iéra-si nu se potea sperá dela vezirulu Midhat.

Ambasadorulu Russiei din Constantinopole, d. Ignatieff, s'a grabitu celu intâiu sa felicite oficiale evenementulu la viziriatu alu acelui'a care, in alti tempi erá teribilulu adversariu alu principelui Mencicoff.

Asiá se schimba lucrurile in politica. Noi cari, pre atunci, aplaudamu pre Mehemed-Ruchdi-pasi'a, suntemu sî astadi in umbr'a dlui Ignatieff, sî felicitâmu, impreuna cu ministrulu Russiei, evenementulu la viziriatu alu Altetiei sele Mehemed-Ruchdi-pasi'a.

Cestiunea politica regulata cum nu se potea mai bine, gratia Franciei sî Angliei, precum sî norocitei caletorii la Constantinopole a Altetiei Sele Imperali marelui duce Nicolae alu Russiei, sa venimu la cestiunile din nauntru, sî sa incepemu cu ministrulu din afara spre introducere din cele din afara la cele din nauntru.

Gazetele grecesci ne-au totu spusu ca guvernulu grecescu are dóue-sute-de-mii greci in Români'a. Noi cari avemu unu serviciu statisticu in ministeriulu de interne ; cari amu fostu invitati sî amu sî tramisu representanti in congresulu statisticu de es-tempu dela Petersburg ; cari dîcemu ca suntemu statu européu sî constitutionale, trebuie séu nu sa scimu câti supusi eleni avemu in statulu nostru ? Administratiunea tierei, armat'a tierei fisculu tierei sî justiti'a tierei, au séu nu nevoia sa aiba prealabile lista de toti acesti locuitori in Români'a cari tienu de protectiunea pavilionului grecu, séu sa fia surprinse aceste autoritâti cu improvisare de suditi greci la ori-ce impregiurare ?

Credemu ca marele legistu, ministrulu actuale de esterne, vede câtu este de grava acésta cestiune, sî trebuie sa pregatésca la respunsu otaritu cându va fi interpelatu in camera. Pentru a trei'a óra i dâmu acestu avertissementu.

Bucovin'a.

In fói'a din Lemberg „Gazeta narodova“ cetimu urmatórea relatiune, asupr'a cârei'a atragemu atentiunea tuturoru româniloru, câci gasimu inutile a mai stimulá guvernulu, alu cârui servilismu sî umilintia in faci'a strainiloru incuragiéza asemenea monstruositâti :

Cându, suntu acum optu ani, Murawieff ordonase femeeloru poloniloru osânditi de elu la mórte a dantiá cu oficierii muscali, sî barbatiloru loru a privi acestu spectaculu, Europ'a petrunsa de fiori, arunca pétr'a condemnârei asupr'a unei asemenea torture nepomenite, dicendu : acest'a este unu muscalu selbatecu, unu germanu n'aru fi facutu acést'a !

Cându, in Septemere, 1872, prussianulu celebrá la Malborg cu festivitâti aniversarea seculara a intâiei desmembrâri a Poloniei sî ordonase poloniloru sa binecuventeze acea fapta d'o inicitate neaudita pâna acum, opiniunea publica a pârtiei celei mai nobile sî luminate din Europ'a condamná acea batjocorire a unui poporu nenorocitu, dîcendu : acest'a este prussianulu trufasiu, ametitu de o reesita la care nu se asceptá nici odata ; dara... in Austri'a asemenea lucruri nu s'aru fi potutu petrece.

Semenatoriloru culturei germâne din Austri'a, introdusi, cá pioniari in Bucovin'a, le strica inse somnulu orgiele din Malborg, parendu-le reu ca n'au potutu fi actori la acea comedia. Ei s'au otaritu dara a prepará sî in Bucovin'a unu asemenea spectaculu.

Ei si-au luatu cá scopu a batjocurí natiunea româna, sî cá pretestu impartirea Moldovei, sî anume incorporarea Bucovinei cu Austri'a !

Cu tóte ca aniversarea ocupârei factice a Bucovinei cade abiá preste 5 ani, câci acea parte a Moldovei s'a deslipitu de tulpin'a ei in anulu 1777, totu-si astadi dejá d. Alth a pusu in consiliulu comunale alu urbei Cernauti propunerea urgiute cá „sa se aléga o comissiune, care, in intielegere cu alte corporatiuni, sa elaboreze o programa festiva pentru a 100 aniversare a acestui evenementu fericitu !..“

Ca pentru poporatiunea româna acea serbare — care-i aduce aminte ca din dominante a devenitu minoritate, perdiendu limb'a sea nationale in scóla sî in oficiuri, precum sî in legatura cu fratii cetâteni ai statului vecinu independinte — este o tortura morale, o bataia-de-jocu sî o deridere, la acést'a nici nu s'au gânditu !

Dintre polonii, cari suntu consiliari comunali, trei au esitu din sala in tempulu desbateriloru, nevoindu a fi complicii unoru asemenea barbare discusiuni : cei-lalti doi, o spunemu cu parere de reu, au remasu.

S'a otaritu alegerea unui comitetu pentru prepararea festivitâtiloru cu ocasiunea serbârei propuse. Abiá consiliariulu Aba Steiner, unu israelitu, a potutu induplecá pre triumfatori sa amâne alegerea membriloru pentru acelu comitetu, pâna la constituirea noului consiliu municipale.

Sabiiu, 18/30 Octombre 1872.

Societatea de lectura a tinerimei dela institutulu gr. or. pedagogico-teologicu din Sabiiu infiintiata de 6 ani, amesuratu conclusului adusu in siedinti'a sea din 15 Octombre a. c. 'si iá libertate a aduce la cunoscinti'a on. publicu urmatoriulu raportu despre starea sî despre activitatea sea din anulu scolasticu trecutu (1871/2):

Preste totu societatea s'a nisuitu a-si inmulti mic'a sea biblioteca sî a-si procurá o staricica finantiale pre câtu i-a concesu impregiurârile mai corespundietória spre a-si acoperí lipsele sele procurandu-si celea necesarie. Anume: in anulu acest'a scolasticu espiratu, cu privire la biblioteca si-a inmultitu numerulu cârtiloru, parte prin cumperare, parte prin oferiri din partea barbatiloru bine-voitori cu 42, sî astfeliu preste totu posiede 239 numere de cârti. Mai departe cu privire la cassa, prin contribuirile membriloru sî prin ofertele incurse cu ocasiunea unei siedintie publice, date in folosulu bibliotecei societâtiei si-a formatu o suma de 150 fl. v. a. din cari a decisu, cá sa se procureze mai multe cârti necesarie, pre cari nu le-a avutu.

Incâtu privesce activitatea, societatea a tienutu in tóta septamân'a câte o siedintia (Duminec'a, 11 pâna la 12 óre a. m.) in cari a pertractatu despre diferite teme scientifice; cu ocasiunile acestoru siedintie au incursu din partea membriloru 22 elaborate originale sî 2 traduceri; anume: au incursu din partea clericului de anulu III Nicolau P. Petrescu elaboratele: „Viéti'a dupa mórte“; „Datinele la inmormentarea mortiloru din vechime, pâna in dîlele nóstre, descriere dupa Schwanenfeld“; o poesia „Rundunelele“; „Sentintie“; „Tractatu despre datorintiele membriloru a se nisui câtra scopu“; „Tractatu despre memoria“ sî unu cuventu iû memori'a lui Georgiu Lezaru. Mai departe din partea clericului Simeonu Popescu au incursu: „Tractatu despre chiamarea preotiloru“; „O schitia din marirea stramosiésca“ (tractatu istoricu); „Ce-va despre originea sî religiunea românîloru“ (tractatu istoricu) sî „Haiducii din anulu 1784.“ Din partea clericului Moise Tom'a: „O poesia, Crinulu sî mus'a“; „Tractatu asupr'a referintiei românîloru, fatia cu religiunea sî poesi'a“; „Tractatu despre cultur'a intelectuale sî morale séu cultur'a mintiei sî a animei“; „Observatiuni critice“ asupr'a unui elaboratu intitulatu: destinatiunea omului spre umanitate sî religiune; sî un'a cestiune de dî (dialogu produsu cu ocasiunea siedintiei publice dela Dominec'a Mironositieloru); din partea clericului Grigoriu Pletosu: „Destinatinea omului spre umanitate sî religiune“; Tractatu „despre passiunea dorintiei“ sî o „Disertatiune despre limba“ produsa totu la Dominec'a Mironositieloru, din partea clericului Grigoriu Maric'a: o cuventare „Despre umilintia.“ Din partea clericului Ioanu Pop'a: „Mórtea pentru patria“ traducere din „Stunden der Andacht.“ Din partea clericului Teodoru Stavila: o poesia „Junele sî filomel'a“. Din partea clericului Basiliu Dancea: „O cuventare bisericésca la nascerea lui Christosu“. Sî din partea clericului Victoru Pope'a unu elaboratu: „Despre folósele sî stricaciunea ce a adusu poporului românu desbinarea bisericei dela 1700. —

Tóte aceste elaborate s'au inscrisu in fói'a redigiata in senulu societâtiei, carea se continua sî acum sub numele de „Musa“, fói'a societâtiei de lectura a tenerimei pedagogico-teologice. —

Societatea inse, pre lânga medilócele sele amintite mai susu s'a bucuratu continue sî de unu ajutoriu fórte insemnatu, oferitu de câtra buna-voinți'a mai multoru prea on. Redactiuni, cari au fostu cu atât'a marinimositate incâtu nu si-au pregetatu sacrificiulu speseloru, tramitiendu-i gratuitu pretiósele domnieloru sele foi, pentru care si-au asecuratu recunoscintia eterna in animele membriloru societâtiei. —

Dupa acestea tóte, societatea si-a inceputu sî in anulu acest'a activitatea, constituindu-se in 1-a Octomvre a. c. sî avendu de conducatoriu pre prea on. domnu Ioane Popescu, profesoru sî protopopu si va contiuá cu ajutoriulu lui Dumnedieu. —

Datu in siedinti'a II 15 Octomvre 1872.

Moise Tom'a
cl. a III.

Varietâti.

*** Minune. Pentru clim'a nóstra este in adeveru o minune ceea ce amu vediutu cu ochii nostri. Unu mâru incarcatu de mere a dóu'a óra in anulu acest'a, in gradin'a unui locuitoriu de aici Dimitriu Jóndrea, din cari ni s'a adusu dóue ramuri incarcate cu mere mari cá óuele de gaina sî dejá rosii. Sî din alte pârti vinu sciri despre urmârile tómnei celei escelente ce o avemu in anulu acest'a.

*** Cholera. In Bud'a domnesce coler'a. Dela 18—30 Octobre n. s'au bolnavitu 94 ómeni din cari 27 au muritu. Dintre 29 soldati, cari s'au bolnavitu in acel'a-si tempu au muritu 5. In Pest'a nu s'a aratatu pâna acum nici unu casu de colera.

*** Esundâri mari au fostu in Itali'a iu apropierea Mantovei sî a Ferrarei. Pagubele suie la milióne sî mai multe mii de familie suntu ruinate.

*** (Invitare de prenumeratiune.) Inca pre cându me aflámu in Karlsruhe, in Germani'a sudica amu lasatu sa mi se tiparésca o brosiura de „poesii sî prosa“ care astadi se afla tiparita sub titlulu de: „Suspinele selveloru“ sî e impartita in III pârti, contienendu, pre harthia buna de 7½ cóle, cu tipariu frumosu: a) mirte, poiesii in onórea mai multoru barbati ilustri, amici sî reuniuni; b) iedere, prosa, tractatu archeologicu despre unele urme romane de pre valea Renului; c) ciprese, poesie varie, intre altele: resbelulu austro-prussianu din anulu 1866 in poesie popor. sî in fine unu epilogu in prosa, despre Silvani'a din tempurile betrâne etc. etc. Brosiur'a e dedicata Reverendissimului D. D. Demetriu Coroianu, Vicariu for. alu Selagiului sî se póte procurá (prin avisu postalu) dela autorulu — Gradina c. Lazaru (Clusiu) — in monarchia numai cu 50 xr. v. a., in Romani'a cu 1 leu 50 bani. Dela 10 esemplarie unulu se da gratisu.

Rogu inse cu tóta onórea pre toti on. dd. autori din tóta românimea, cari au tiparitu, ori voru tiparí ori-ce opu românescu, cá sa bine-voiésca, de li va fi ramasu vre-unu esemplariu, a-mi tramite in schimbu din propriulu opu, unu esemplariu sub adres'a de mai susu, pentru 1 2 ori mai multe din acestu modestu opusculu (esemplariele superflue se potu doná, buna-óra studintiloru lipsiti, inse diligenti,) pentru cari subscrisulu voiu spedá indata, franco, cu adenca multiamita, tuturoru din opuscululu meu esemplariele competente. Iéra subsemnatulu estu-modu póte 'mi voiu potea formá o mica inse necesaria biblioteca: pre calea librarieloru inse negresitu nu; fiinduca „deficiente pecu —; deficiunt omne-nia.“

Victoru Russu
Profesoru.

*** Multiamita publica. Subscrisulu me semtu indetoratu a esprimá sincer'a mea multiamire, prea stimatiloru domni, cari, cunoscendu restrinsele ajutórie cu care amu avutu de a me luptá in restempulu studieloru la facultatea juridica sî filosofica, au bine-voitu a me ajutá in mai multe renduri, cu sume insemnate, sî anume, sântiei sele parintelui asesoru consistoriale, Petru Badila din Sabiiu, parentelui Ioanu Manegutiu, parochu in Poian'a, — dlui Ioanu G. Macelariu subjude in Mercurea sî dlui Nicolau Ciugudénu notariu in Poian'a. —

Primésca totu-de-odata susmentionatii domni deosebit'a mea supunere si recunoscintia, ce totudéun'a le voiu conservá pentru sacrificiele facute cu mine.

Vien'a in 20 Octomvre 1872.

Nicolau Olariu
Dr. de drepturi sî absolutu de filosofiia.

Concursu.

Pentru statiunea de invetiatoriu la scól'a confessionala gr. or. din orasiu Alb'a-Iuli'a.

Emolumentele suntu urmatórele:

1. 200 fl. v. a. léfa pre unu anu scol.

2. Cuartiru liberu sî lemne suficiente pentru incalditu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele sele documentate conformu Statutului Organicu — la subscrisulu pâna in 29 Octobre a. c.

Alb'a-Iuli'a 18 Octobre 1872.

Alesandru Tordosianu
Protopresbit. gr. or. alu Albei-Iuliei.

(1—3)

Nr. 69. 1872.

Concursu.

Pentru statiunea de capelanu langa neputinciosulu parochu Simeone Brateanu in Potocu Protopresbiteratulu gr. or. alu Turdei superióre, se deschide pre bas'a In. resolutiuni cons. dto 21 Septembre a. c. Nr. cons. 810 — pâna in 26 Octobre a. c., in carea dî va fi sî candidatiunea, concursu

Emolumentele suntu:

Tertialitatea din tóte venitele parochiali, sî anumitu: dela 120 familie câte o ferdela cucuruzu sfarimitu, o dî de lucru, sî de pre portiunea canonica aratóre sî cositóre in marime de 10 Jugere.

Doritorii de a ocupá acésta statiune cu Suplicele loru instruite in sensulu „Stat. organicu“, se voru adresá la subscrisulu, — post'a ultima Reginulu sasescu. —

Idicelu in 2 Octobre 1872.

Iosifu Brancovanu
Prot. gr. or.

(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci din urmatórele comune, ale protopopiatului Zlatn'a de josu se deschide concursu, pâna la 25 Octobre a. c.

1. Carpenisiu, cu salariu anulu de 120 fl. v. a. cuartiru sî lemne.

2. Ciurulés'a, cu salariu anualu de 80 fl. v. a., cuartiru sî lemne.

Doritorii de a ocupá unulu din acestea posturi, sa-si substearna suplicele instruite conformu „Statutului organicu“ — la subscrisulu.

Abrudu in 8 Octobre 1872.

In contielegere cu comitetele parochiale, concerrinte.

Ioanu Gallu
Prot. gr. or.

(3—3)

Concursu

Se publica pentru postulu invetiatorescu la scól'a confessionala gr. or. rom. din Sohodolu, tractulu Zalathnei superióre, pâna in 26 Oct. st. v. a. c. cându se va sî efeptí alegerea.

Emolumentele suntu 200 fl. v. a. cari bani se platescu din cass'a comunale, cuartiru liberu sî 8 stângini de lemne, din cari are a se incaldí sî scól'a.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursele instruate conformu Stat. Org. sî ca a absolvitu 4 clase gim. suntu de a se adresá comitetului parochialu, câtra dlu protopopu Ioanu Patiti'a in Câmpeni.

Sohodolu in 8 Oct. 1872.

In contielegere cu dlu protopopu tractualu
Comitetulu parochialu.
Ioanu Naritiu
Presiedinte.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de a II-lea invetiatoriu in comun'a Sanpetru protopresbiteratulu II. alu Brasiovului gr. or., se escrie concursu pâna la 26 Oct. a. c. st. v. in care dî va fi sî alegerea.

Emolumentele suntu:

Salariu anualu din cass'a alodiale fl. 100 v. a. sî dela fia-care copilu scolariu 40 xr.

Din beneficiele comunale adeca pârti din (sórtea) impârtirei de fenu comunale sî unu locu pentru vérdia; care acestê tóte facu in bani circ'a 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu au sa-si inaintedie petitiunile loru inzestrate cu documentele prescrise in Statutulu Organicu, inspectiunei scolare districtuale respective dlui protopopu I. Petricu in Brasiovu.

Sanpetru 5 Oct. 1872.

Comitetulu parochialu gr. or.

(3—3)

Redactoru respundietoriu: **Nicolau Cristea.** Editur'a sî tipariulu tipografiei archidiecesane.